

OBNOVA VEREJNÝCH BUDOV

Ing. Alena Ohradzanská, riaditeľka odboru stavebníctva, Ministerstvo dopravy a výstavby SR

Dlhodobým cieľom Európskej únie a jej členských štátov je znižovanie emisií skleníkových plynov a dekarbonizácia. Fond budov má významný vplyv na konečnú spotrebu energie, a teda aj na produkciu emisií, pričom práve budovy verejného sektora majú vysoký potenciál energetických úspor. Tempo obnovy budov vo verejnom sektore prebiehalo doteraz pomaly, avšak v prípade rozšírenia možností financovania obnovy prostredníctvom uplatňovania garantovaných energetických služieb vo verejných budovách by tento trend mohol zmeniť.

Sektor budov v Európe je najväčším spotrebiteľom energie. Na vykurovanie a chladenie sa používa takmer 50 % konečnej spotreby energie v Únii, z čoho 80 % sa využíva v budovách. Prijímané opatrenia na európskej aj národnej úrovni sú zamerané na to, aby sa do roku 2050 dosiahol dlhodobý cieľ týkajúci sa zníženia emisií skleníkových plynov a dekarbonizácie fondu budov, ktorý je zodpovedný za 36 % všetkých emisií CO₂ v Únii.

Smernica Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2018/844 ukladá v článku 2a [1] povinnosť vypracovať dlhodobú stratégiu obnovy na podporu obnovy vnútroštátneho fondu bytových a nebytových budov, a to verejných, ako aj súkromných, s cieľom dosiahnuť do roku 2050 vysoko energeticky efektívny a dekarbonizovaný fond budov.

vlastníctve štátu a samospráv. Podľa obostavaného objemu budov z nich tvorili školy 50,9 % podiel, zdravotnícke zariadenia 13,2 % podiel, administratívne budovy 12,5 % podiel a ubytovacie zariadenia 10,3 % podiel [2]. SR nemá jedného správcu budov vo vlastníctve štátu. Do budúcnosti je potrebné zabezpečiť zber a zlepšenie dostupnosti údajov potrebných pre ciele plánovanie obnovy budov verejného sektora, najmä údajov o stavebnotechnickom stave budovy, jej energetickej hospodárnosti alebo údajov týkajúcich sa energetickej spotreby. Vznikol by tak informačný zdroj pre lepšie plánovanie investícií do obnovy v sektore verejných budov.

Stanoviť ciele v rámci obnovy nebytových budov je preto náročné. Budovy verejného sektora majú pritom značný potenciál úspor energie, nakoľko zahŕňajú veľký počet budov s najnižšou energetickou hospodárnosťou.

Obnova v sektore verejných budov sa doteraz uskutočňovala pomalým tempom a financovaná bola zo štátneho rozpočtu alebo zo zdrojov štrukturálnych fondov. Usmernenie Eurostatu, ktoré bolo prijaté v máji 2018, má potenciál podporiť rozšírenie uplatňovania garantovaných energetických služieb vo verejných budovách. Tento spôsob financovania obnovy verejných budov z dosiahnutých budúcich úspor so zapojením súkromných finančných prostriedkov môže byť významným akceleratorom obnovy verejných budov v najbližšom období.

Pri hĺbkovej obnove budovy je potrebné okrem zabezpečenia významnej obnovy budovy venovať pozornosť aj významnej obnove technického systému budovy. Týka sa to najmä vykurovacieho systému a systému prípravy teplej vody, ale aj vetrania (vrátane spätného využitia tepla – rekuperácie), chladenia, osvetlenia a využitia systémov regulácie a automatizácie.

V nebytových budovách môže byť použitie inteligentných technológií (smart technologies) nákladovo efektívnym prostriedkom vytvárania zdravšej a komfortnejšej budovy s nižšou energetickou spotrebou a emisiami. Masívnejší rozmach uplatňovania inteligentných technológií v existujúcich budovách je výrazne limitovaný technickými parametrami zabudovaných technických systémov budov, ako aj technickými možnosťami v rámci budovy a vzájomnou kompatibilitou technických systémov budov. Uplatňovanie inteligentných technológií umožní lepšiu integráciu obnoviteľných zdrojov energie do energetických systémov, čo má tiež potenciál znižovania celkovej spotreby energie. ■

RESUME: Renovation of public buildings The long-term goal of European Union and its Member States is to reduce greenhouse gas emissions and decarbonization. The building stock has a significant impact on final energy consumption and thus on emissions production, while buildings owned by public sector bodies have a high potential for energy savings. The pace of renovation of buildings owned by public sector has been slow so far, but this trend can be changed if the possibilities for financing renovation through the use of Energy Performance Contracting in public buildings would expand.

Inteligentná obrazovka v modernej kancelárskej budove
Foto: Shutterstock

Pre Slovenskú republiku v sektore budov dosiahnutie dlhodobého cieľa zníženia emisií skleníkových plynov o 80 až 95 % v porovnaní s hodnotami z roku 1990 znamená na národnej úrovni stanoviť cieľ v rozpätí 0,7 – 2,8 Mt CO₂. Ide o ambiciózny cieľ, pri ktorého naplnení bude potrebné brať do úvahy množstvom faktorov napr. tempo obnovy, dosiahnutú mieru obnovy, dostatok a dostupnosť finančných zdrojov na obnovu, technologický vývoj a ďalšie.

Keďže dlhodobo máme obnovu bytových budov systémovo zabezpečenú, v najbližšom období je potrebné zamerať sa najmä na obnovu nebytových budov s dôrazom na obnovu verejných budov.

Nebytové budovy boli v Slovenskej republike do roku 1989 vo vlastníctve štátu. Z celkového počtu nebytových budov bolo v rokoch 1994 až 2003 identifikovaných 15 435 budov, ktoré sú vo